

- Пр. н. XIV – Пролог сентябрьской половины перв. четв. XIV в. – ГИМ, Син., № 239.
 ПСЗ – Полное собрание законов Российской империи. СПб., 1830. – Т.1-26.
 ПСИ – Памятники сибирской истории XVIII века. – СПб., 1882. – Кн.2.
 Сам. – Литопись Самовидца по новооткрытым спискам с приложением трех малороссийских хроник. – К., 1878.
 АР – Словарь Академии Российской. – СПб., 1789-1794. – Ч.1-6.
 Син. – Синоніма славеноросская. – У кн. Лексис Лаврентія Зизанія. Синоніма славеноросская. Підготовка текстів пам'яток і вступні статті В.В.Німчука. – К., 1964.
 Сл.РЯ XI-XVII вв. – Словарь русского языка XI-XVII вв.– Вып.15.–М. :Наука, 1989.
 Сл. РЯ XVIII в. – Словарь русского языка XVIII в – Л.: Наука, Ленингр. отделение, 1984 – 1988, Вып. 1-4 .
 ССУМ – Словник староукраїнської мови XIV – XV ст.; В 2-х т. Т. 1-2. –К., 1977–1978.
 Сл. УМ XVI – перш. пол. XVII – Словник української мови XVI – перш. пол. XVII ст. у 28-ми вип. / НАН України Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича: Відпов ред. Д. Гринчишин. – Вип. 9-3. – Львів, 2003.
 Юр. енци. – Юридична енциклопедія. – В 6 т. / ред.кол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. :”Укр. енцикл.“, 1998. – Т. 1: А-Г 672 с.

Вакуленко Т. П. Особенности функционирования термина писар / писарь в украинском и русском языках начального периода формирования этих наций.

В статье рассматриваются особенности функционирования делового термина писарь и образования терминологических словосочетаний с этим словом в украинском и русском языках начального периода формирования наций.

Ключевые слова: термин, терминологическое словосочетание, значение, происхождение.

Vakulenko T. P. Features of the functioning of the term pisar / pisar' in the Ukrainian and Russian languages of the initial period of formation of these nations.

The article deals with the peculiarities of business terms scribe and education terminological expressions with the word in the Ukrainian and Russian nations of the initial period of formation.

Keywords: term terminological phrase meaning, origin.

***Верьовкін В. В.
 Національний педагогічний університет
 імені М. П. Драгоманова***

КОГНІТИВНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЕТИМОЛОГІЇ НАЙМЕНУВАНЬ КОНЦЕПТУ ВІЙНА У СЛОВ'ЯНСЬКИХ ТА ГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ

Статтю присвячено інтерпретації етимології назв війни в семантико-когнітивному аспекті й простеженню (за етимологічними свідченнями) семантичної еволюції вербалізаторів концепту ВІЙНА у слов'янських та германських мовах, зокрема в контексті історії матеріальної й духовної культури давніх народів Європи.

Ключові слова: концепт ВІЙНА, вербалізатор, етимологія, слов'янські мови, германські мови, діахронічний підхід, когнітивна інтерпретація, семантична еволюція, мовна картина світу, матеріальна і духовна культура.

Постановка проблеми в загальному вигляді, її актуальність та зв'язок із науковими завданнями. Інтерпретація писемної історії й реконструйованої етимологією доісторії кожного слова в контексті історії матеріальної й духовної культури народу має значний пізнавальний потенціал і не раз була плідно використана у мовознавстві. Так, наприклад, світогляд і господарство праслов'ян, прагерманців, праіндоевропейців відтворюють на основі широкого залучення мовних свідчень (Я. Грімм, О. О. Потебня, А. Кун, А. Пікте, О. Шрадер, М. С. Грушевський, О. М. Трубачов, В. В. Іванов, В. М. Топоров, В. В. Мартинов, Т. Б. Лукінова та ін.).

Створений Р. Мерінгером та Г. Шухардтом метод “слів і речей” передбачає вивчення історії слова (а відтак і концепту, що вербалізується за допомогою цього слова-номінатора) в тісному зв'язку з еволюцією тієї позамовної дійсності, з якою співвідноситься відповідне слово – вербалізатор концепту.

Протягом останніх років зростає кількість досліджень, присвячених вивченню окремих лінгвокультурних концептів, проблем національної самосвідомості й етноментальності в рамках мовних картин світу, що їх розглядають як у синхронному зрізі, так і в діахронії (праці В. І. Карасика, О. А. Корнілова, Н. Б. Мечковської, Ю. С. Степанова, А. Д. Шмельова та ін.).

Проте в сучасних лінгвістичних студіях недостатньо уваги приділяється когнітивній інтерпретації етимології найменувань концептів (зокрема й концепту ВІЙНА) як складних лінгвоментальних конструктів, семантико-когнітивне дослідження яких у діахронічному аспекті й зумовлює **актуальність** нашої розвідки.

Метою статті є системна ідентифікація закономірностей семантичної еволюції вербалізаторів концепту ВІЙНА у слов'янських та германських мовах та її інтерпретація в семантико-когнітивному аспекті.

Завдання статті:

4) визначити теоретико-методологічні засади когнітивної інтерпретації етимології найменувань концептів у контексті історії матеріальної й духовної культури давніх слов'ян та германців;

5) простежити (на основі аналізу етимологічних словників) семантичну еволюцію вербалізаторів концепту ВІЙНА у слов'янських (праслов'янській, українській) та германських (прагерманській, англійській, німецькій) мовах та зінтерпретувати її в семантико-когнітивному аспекті;

6) з'ясувати зв'язки вербалізаторів концепту ВІЙНА з іншими концептами в досліджуваних мовах;

7) виявити загальні тенденції семантичного розвитку лексем-номінантів концепту ВІЙНА в контексті еволюції мовної картини світу давніх германців та слов'ян.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сучасному етапі розвитку когнітивної лінгвістики утвердився погляд на концепт як ментальну одиницю, що може бути описана через аналіз засобів її мовної об'єктивації [7, с. 66]. При цьому науково коректний опис концепту являє собою комплекс дослідницьких процедур, які в першу чергу передбачають тлумачення значення імені концепту в мові [5, с. 110], що видається неможливим без урахування діахронічного, зокрема етимологічного, підходу до вивчення мовних явищ у контексті історії матеріальної й духовної культури народу. З одного боку, етимологія стає засобом реконструкції окремих „культурних” моделей та моделі світу в цілому, а з іншого – того менталітету, який породжує цю модель. Таким чином, метою сучасної етимології є розкриття й відновлення всього корпусу актуальних першосмислів [9, с. 129], тобто етимонів, кожен з яких являє собою когнітивну модель і стає основоположним у прийнятті етимологічного рішення. Пошуки вихідного значення та вивчення всіх трансформацій, що їх зазнає слово, безпосередньо пов'язані зі структурою людського пізнання, оскільки останнє відображається в семантиці слова як у дзеркалі [10, с. 7]. З цього погляду поєднання традиційного етимологічного (історико-семасіологічного) і семантико-когнітивного підходів сприяє більш повному висвітленню історії матеріальної й духовної культури та більш адекватному поясненню процедурних механізмів людського мислення.

Найважливішим етапом семантико-когнітивного дослідження є когнітивна інтерпретація, під якою розуміють “мислене узагальнення на більш високому рівні абстракції результатів опису значень мовних одиниць, які номінують концепт, для виявлення і словесного формулювання когнітивних ознак, що репрезентуються тими чи іншими значеннями або семантичними компонентами цих мовних одиниць, з метою підсумкового моделювання концепту” [7, с. 200].

Наукові результати. Історико-етимологічний аналіз та когнітивну інтерпретацію слов'янських і германських позначень війни було здійснено відповідно за “Етимологічним словником української мови” (далі – ЕСУМ) за редакцією О. С. Мельничука [ЕСУМ] та “Етимологічним словником германських мов” В. В. Левицького [ЭСГЯ].

Показово, що ЕСУМ не вміщує окремої статті *війна*, відсилаючи до дієслова *воювати* [3, с. 397]. Останнє (разом зі спорідненими лексемами *військо*, *вояк* та ін., діалектизмами *войсковиця* “армія”, *воя* “війна”) має праслов'янське походження і є похідним від прасл. **vojь* “воїн”, що, у свою чергу, споріднене з *вина* і позначеннями полювання в інших індоєвропейських мовах, виводиться від праіндоєвропейського кореня **uei-*, **uei-* “прагнути, домагатися, гнатися” [3, с. 431]. У статті *вина* той самий вихідний праіндоєвропейський корінь наводиться зі значеннями “переслідувати, наступати”; важливе для реконструкції первісного смислу кореня значення російського дієслова *повиноваться* “підкорятися” [3, с. 376-

377]. Як бачимо, в праїндоевропейській ретроспективі слов'янські позначення війни і воїна сягають назв гонитви, полювання, що не мали військової семантики.

Дуже подібний до еволюції змісту українського слова *війна* від позначення полювання (див. нижче) розвиток значення спостерігаємо в германських мовах. Англ. *gun* “зброя” скандинавського походження споріднене з давньоангл. *gūð* “війна”, давньоісландськ. *gunnr, guðr* “війна” від спільної прагерманської форми з тим самим значенням, яка має відповідники в інших індоєвропейських мовах зі значеннями “гнати” (серед яких і укр. *гнати* спільнослов'янського походження), “бити”, “ранити”, “вбивати” [4, с. 230-231]. Можемо бачити, що й у давніх германців, як і в давніх слов'ян, поняття війни розвинулося з поняття полювання.

Прагерманський корінь *bad-* “бій, битва” зберігся в германських мовах лише фрагментарно, передусім у давніх власних іменах, а також в англ. *bat* “палиця”. Індоевропейський корінь має значення “бити”, звідси й укр. *батіг* та ін. [4, с. 85]. І в зазначеному випадку значення війни, битви не є первісним, а являє собою тільки пізню спеціалізацію ширшого, невійськового значення – пор. укр. *битва* від *бити*.

Як підкреслює В. В. Левицький, поняття війна мало у давніх германців високий суспільний статус, що засвідчують численні особові імена з цим словом, і належало до престижних, на що вказують і синоніми розгляданого слова [4, с. 231]. Дослідник зазначає, що було би помилковим гадати, що войовничість є специфічною рисою германців – цю рису германці успадкували з індоєвропейської етнопсихології [4, с. 231], з посиланням на: [1]. На наш погляд, для реконструкції “індоєвропейської етнопсихології” поки що немає достатніх свідчень, а індоєвропейські мови не дають підстав для висновків про войовничість носіїв праїндоевропейської мови (мінімум спільноіндоєвропейських позначень війни і зброї). Тим більше, що носії пізніших германських мов не успадкували, судячи з мовних свідчень, військової ідеології давньогерманського (і спільногерманського?) періоду. Варто підкреслити, що сучасні позначення війни в англійській і німецькій мовах не сягають прагерманських позначень війни.

Винятково цікавим з погляду своєї суто етимологічної і лінгвоконцептуальної історії є прагерманський корінь **hap-* “бій, битва” (сучасне німецьке *Hader* “сварка, чвара”), що має відповідники в кельтських (ірландське *cath* “боротьба”), слов'янських (старослов'янське *котора* “суперечка, сварка” праслов'янського походження), тохарських (тохарське *A kat-* “руйнування”) та інших індоєвропейських мовах і сягає праїндоевропейського кореня *kat-* “бій, битва” [4, с. 252]. Можливо, свідчення кельтських і слов'янських мов, де корінь означає боротьбу, сварку, дають підстави припускати, що в давнину лексеми з цим коренем позначали передусім внутрішньоплемінні незгоди й зіткнення, що їх можна позначити пізнішою назвою “громадянська війна”.

Прикладом значеннєвої спеціалізації може бути прагерманський корінь **wīh-* / *wīg-* “боротися, битися (рос. сражаться)”, від якого походить основне позначення війни в давньоісландській мові *vīg*, готське *waihjō* “війна” та ін. До споріднених форм в інших групах індоєвропейських мов належать латинське *vincere* “перемагати” й позначення сили та життя в інших мовах, що походять праіндоєвропейського кореня **ueik-* / *uoik-* / *uik-* “бути сильним” [4, с. 603-604]. Тут так само спостерігаємо вторинність значення війни, похідного від значення сили. Семантика війни є спільною для германських і латинської мов.

В. В. Левицький звертає увагу на те, що в лінгвістиці неодноразово обговорювалося питання про можливу спорідненість германських коренів зі значеннями “битися (рос. сражаться)” і “святий, жертва”. Сполучною семантичною ланкою між розгляданими лексемами могло бути значення “вбивати жертвну тварину”, зафіксоване спорідненим хетським коренем [4, с. 604]. Однак зв’язок розгляданих значень можна пояснити спостереженнями М. І. Стеблін-Каменського щодо місця війни в міфологічній ідеології давніх германців, а саме уявлення про війну як священне жертвоприношення божествам війни – передусім Одінові та його супутникам [8, с. 25-26].

Прагерманське **hild-* “битва, війна” пов’язують із германськими позначеннями дерева і рухів’я зброї та знарядь [4, с. 256], що свідчить про вторинність воєнного значення і цього кореня.

Синкретичну семантику мав прагерманський корінь **win-* (*wan-* *wun-* *wæp-*) “досягати, домагатися”, якого сягають давньоангл. *winnan* “битися (рос. сражаться), страждати, трудитися”, сучасне англійське *win* “виграти, перемогти”, німецьке *gewinnen* “отримувати прибуток, виграти, перемогти” і *Wunsch* “бажання”, *Wonne* “насолада” та ін. Паралелі в споріднених індоєвропейських мовах не мають семантики військової сфери, а скоріше мають протилежні значення: латинське *venus* “кохання, бажання”, давньоіндійське *vānas-* “бажання”, давньоірландське *fonn* “те саме”, старослов’янське *унити* “хотіти” від праіндоєвропейського **uen-* / *uon-* / *un-* “бажати, любити, прагнути” [4, с. 597-598]. Відсутність первісного воєнного значення і в цьому корені очевидна, адже бажати виграшу і вигравати не обов’язково означає здобувати військову перемогу.

Винятково цікаву внутрішню форму має давньоверхньонімецька лексема *urlugi* “війна”, буквально значення якої – “те, що обумовлене договором”. Наявні споріднені форми з тим самим значенням у давньосаксонській, давньофризькій, давньоанглійській, давньоісландській мовах, усі вони сягають праіндоєвропейського кореня зі значенням “клятва, присяга” [4, с. 350]. На наш погляд, такий розвиток значення може свідчити про важливість угод і присяг у культурі ведення війни стародавніми германцями (пор. узагальнення М. І. Стеблін-Каменського).

Давньогерманський корінь **ter- / tar- / tur-* “розривати”, що походить від праїндоевропейського кореня з тим самим значенням, розвинувся в давньоісландськ. *tara* “суперечка, війна”, з відповідниками з тим самим значенням у давньоанглійській і середньовіснійнімецькій мовах. Російські слова *раздор* і *драка* мають ту саму внутрішню форму й походять від того самого індоевропейського кореня [4, с. 542-543]. Таким чином, і в розглянутому випадку значення “війна” являє собою наслідок спеціалізації семантики, що первісно не належала до військової сфери.

Існують припущення про те, що від давньогерманських назв війни походять деякі етноніми – позначення сусідів давніх германців. Так, наприклад, назву кельтів виводять від прагерманського **hild-* “битва, війна”, уявляючи кельтів як “войовничих” [4, с. 256], а від того самого праїндоевропейського кореня **uen-*, що дав англійське *win* “перемогти”, виводять назву венетів, якій приписують гіпотетичне значення “воїни, переможці” [4, с. 598].

Цінним з погляду історико-етимологічного й семантико-когнітивного аналізу виступає матеріал не лише давніх, але й сучасних германських мов. Зокрема встановлено, що німецьке *Krieg* “війна” походить від середньовіснійнімецького слова *kriec*, яке вживалося переважно в значеннях “незгода, протистояння, ворожнеча”, а те, у свою чергу, від давньовіснійнімецького слова *krig* “упертість, виклик”. Для германських форм припускають спорідненість із давньогрецьким словом *hybris* “насилство”, запозиченим у кінці XIX століття в англійську мову у формі *hubris* [6, *kriegspiel*], пор. [4, с. 339]. Однак, якщо наведене давньогрецьке слово походить від праїндоевропейського кореня **ud-* “угору, назовні” [6, *hubris*], то германські форми можуть виявитися етимологічно ізольованими.

Таким чином, сучасна німецька назва війни первісно мала іншу семантику, не пов'язану з військовою сферою.

Як підкреслює В. В. Левицький, у давніх германських мовах поняття війни позначалося іншими словами, які пізніше були витіснені новими лексемами [4, с. 339].

З іншого боку, історико-етимологічний аналіз англійського *war* “війна” засвідчив, що згадане слово має складну історію. Через давньоанглійські форми *wyrre*, *werre*, засвідчені в середині XI століття, воно походить від старофранцузького *werre* “війна”, звідки й сучасне французьке *guerre* з тим самим значенням, а також іспанське, португальське, італійське *guerra*. Через реконструйовану франкську форму **werra* лексему виводять від прагерманської форми **werso*, яка має відповідники в інших германських мовах, зокрема, й у сучасній німецькій: *verwirren* “плутати, бентежити, утруднювати, обтяжувати”. Дослідники етимології германських мов підкреслюють, що це слово не мало первісного значення “війна”. Спільне для германських мов позначення війни було відсутнє на найдавнішому етапі германської історії. У давньоанглійській мові зустрічається ціла низка

поетичних позначень війни *guð, heaðo, hild, wig*, а для перекладу латинського позначення війни *bellum* зазвичай уживається слово *gewin* “боротьба”, звідки сучасне англійське *win* “перемога” [6, *war*].

Когнітивна інтерпретація етимології англійської лексеми дає можливість запропонувати низку висновків, що стосуються еволюції мовної картини світу давніх германців узагалі й англійців зокрема.

По-перше, сучасна назва війни потрапила в англійську мову разом із нормандським завоюванням Англії в 1066 році – датування цього завоювання і першої писемної фіксації відповідного давньоанглійського слова збігаються.

По-друге, сучасні назви війни в англійській, французькій, іспанській, португальській, італійській мовах завдячують своїм існуванням Франкському королівству, яке включало в себе частини майбутніх Франції, Німеччини й Італії і славилось військовою потужністю (пор. запозичення імені Карла Великого до слов'янських мов на позначення титулу короля).

По-третє, у прагерманській мові розглядане слово не мало значення “війна”, і взагалі германці не знали спільного слова з цим значенням, що може свідчити про невисоку войовничість давньогерманських племен прагерманського періоду (останніх віків до н. е.).

По-четверте, наявність у давньоанглійській мові численних поетичних позначень війни засвідчує розвиток у стародавніх англійців епосу, в якому військова тематика посідає одне з чільних місць (пор. не тільки на германському матеріалі – давньоанглійський “Беовульф”, давньонімецьку “Пісню про Нібелунгів”, ісландські саги, а й на іншому – старофранцузька “Пісня про Роланда”, староіспанська “Пісня про мого Сіда”, давньоруські билини і “Слово о полку Ігоревім”). Детальніше див.: [2].

Для порівняння: англ. *peace* “мир” є за своїм походженням запозиченим в англо-нормандський період старофранцузького слова, яке сягає латинського *pax* “мирна угода, спокій, відсутність війни”, що, у свою чергу, походить від праіндоєвропейського кореня **pak-* зі значенням “закріплювати” [6, *peace*]. Показово, що латинське позначення миру і його індоєвропейський корінь мають значення, пов'язане з укладанням мирної угоди – таке саме первісне значення має і слов'янське слово *мир*.

Англ. *free* “вільний” споріднене з давньоангл. *friðu*, давньопівнічн. *friðr*, німецьк. *Friede* “мир”, і ці лексеми разом із давньоангл. *friga* “любов” та іншими спорідненими походять від праіндоєвропейського кореня **pri-* “любити” [6, *free*], що свідчить про зв'язок в уявленнях стародавніх германців концептів ЛЮБОВ, СВОБОДА і МИР.

Загальні висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізований корпус джерел з обраної нами проблематики дозволяє дійти висновку про те, що в праіндоєвропейській ретроспективі ані слов'янські, ані германські найменування війни і воїна не мали військової семантики.

Усупереч усталеним стереотипам зазначений факт може свідчити про невисоку войовничість давньогерманських племен прагерманського періоду.

Давні германські позначення війни були витіснені новими лексемами в сучасних германських мовах. Причинами такого лексичного зсуву могли виступати, як можемо гіпотетично припускати, 1) зміна змістового наповнення концепту ВІЙНА в перебігу еволюції зброї, військових звичаїв тощо і 2) табування окремих лексем у контексті міфологічних уявлень про війну як сакральний акт, жертвоприношення божествам війни й їхнім супутникам. З іншого боку, когнітивна інтерпретація етимологічних свідчень дає підстави постулювати зв'язок між концептами ЛЮБОВ, СВОБОДА і МИР в уявленнях стародавніх германців.

Перспективним видається дослідження загальних закономірностей текстуальної реалізації давньогерманських уявлень про війну 1) в героїчному епосі як сфері вербалізації концепту ВІЙНА, а також 2) у прозово-поетичних творах провідних представників англо- та німецькомовної літератури, що й стане предметом наших дальших розвідок і дозволить зробити важливі теоретичні узагальнення.

Л і т е р а т у р а :

1. *Бадер Ф.* Области индоевропейской реконструкции // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1988. – Вып. 21. – С. 202-223.
2. *Григорьева Ю. С.* Концептосфера ВОИНСТВЕННОСТЬ как фрагмент англосаксонской картины мира: когнитивный подход (на материале древнеанглийской героической поэзии): дис. канд. филол. наук / Ю. С. Григорьева. – Владивосток, 2003. – 175 с.
3. *Етимологічний словник української мови : у 7 т. / [ред. О. С. Мельничук].* – К. : Наукова думка, 1982–2006. – Т. 1. – 1982. – 634 с.
4. *Левицкий В. В.* Этимологический словарь германских языков : в 2 т. / Виктор Васильевич Левицкий. – Винница : Нова Кныга, 2010. – Т. 1. – 616 с.
5. *Карасик В. И.* Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
6. Online Etymology Dictionary (of English) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etymonline.com>
7. *Попова З. Д.* Когнитивная лингвистика / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ: Восток-Запад, 2007. – 314, [6] с. – (Лингвистика и межкультурная коммуникация. Золотая серия).
8. *Стеблин-Каменский М. И.* Древнескандинавская литература / Михаил Иванович Стеблин-Каменский. – М. : Высшая школа, 1979. – 192 с.
9. *Топоров В. Н.* О мифопоэтическом пространстве / Владимир Николаевич Топоров. // Избр. ст. – Pisa : ECIG, 1994. – 316 p.
10. *Хараева Л. Х.* Когнитивное моделирование этимологических гнезд в разносистемных языках (на материале французского и кабардино-черкесского языков) : автореф. дисс. ... докт. филол. наук : спец. 10.02.20 / Лариса Ханбиевна Хараева. – Махачкала, 2007. – 37 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihtik.lib.ru/2012.03_ihtik_dissertat/2012.03_ihtik_dissertat_6568.rar

Верёвкин В. В. Когнитивная интерпретация этимологии наименований концепта ВОЙНА в славянских и германских языках.

Статья посвящена интерпретации этимологии названий войны в семантико-когнитивном аспекте и прослеживанию (за этимологическими свидетельствами) семантической эволюции вербализаторов концепта война в славянских и германских языках, в том числе в контексте истории материальной и духовной культуры древних народов Европы.

Ключевые слова: *концепт Война, вербализатор, этимология, славянские языки, германские языки, диахронический подход, когнитивная интерпретация, семантическая эволюция, языковая картина мира, материальная и духовная культура.*

V. V. Veryovkin. Cognitive interpretation of war concept etymology in Slavic and Germanic languages.

The article is devoted to the etymology interpretation of war denotations in semantic-cognitive aspect and etymological evidence retrace of semantic evolution verbalizations of the concept war in Slavic and Germanic languages, including the context of history of the material and spiritual culture of the ancient European peoples.

Keywords: *the concept of WAR, verbalizations, etymology, Slavic languages, Germanic languages, diachronic approach, cognitive interpretation, semantic evolution, linguistic world image, material and spiritual culture.*

Диманте И. В.
Балтийская Международная академия

ЭТИМОЛОГИЧЕСКИЕ ВЕРСИИ: НАРЕЧИЯ И ПРЕДЛОГИ

Языковые факты свидетельствуют в пользу исторического этапа существования общего генетического языка-предка для балтийских и славянских языков, последовавшего за распадом индоевропейского протоязыка. Древнейший лексический пласт содержит значительное число параллелей, присущих славянским и балтийским языкам. Очередной иллюстрацией и подтверждением “балто-славянской теории” является факт модификации значений корневой морфемы, выявляемый с помощью этимологического анализа.

Ключевые слова: *п्राязык, балтийские и славянские языки, модификация значений, многозначность.*

Тайна великолетия русского языка кроется в его историческом и доисторическом прошлом. Многообразии словообразовательных ресурсов, которыми изначально располагала древнейшая славянская языковая субстанция, их активизация и реализация в виде многочисленных лексических формообразований в значительной мере определили уникальность этого языка.

С позиций этимологии, в русском языке ещё достаточно спорных вопросов и загадочных сюжетов, захватывающих воображение специалиста. Основными же трудностями, с которыми сталкиваются исследователи на своём тернистом пути, являются пестрота и разнообразие семантических изменений. Возможность неожиданного изменения значения слова